

Haaientanden

Over het boek

Auteur: Anna Woltz

Uitgeverij: Querido

Over de maker

Al zo lang ze zich kan herinneren, verzint **Anna Woltz** verhalen. Tijdens haar tienerjaren begon ze die verhalen ook neer te pennen. Als vijftienjarige schreef ze al een column voor de Volkskrant over haar belevenissen op school.

Ondertussen heeft ze zesentwintig boeken op haar naam staan en viel ze

meermaals in de prijzen. Haar boeken worden vertaald in vierentwintig talen.

Ze is trouwens nog zeker niet uitgeschreven: sowieso heeft ze voldoende ideeën om er nóg eens vierennegentig te schrijven!

Bron: <https://annawoltz.nl/>

1. VOOR HET LEZEN

- Wat zie je op de omslagillustratie? (twee fietsende kinderen)
- Waar zijn ze, denk je?
- Op welk moment van de dag zijn ze daar? (vb. lampen van de fiets branden/ het schemert /...)
- Lijkt het fietsen gemakkelijk te gaan? (Vb. wind in de haren / jongen drukt hard op de pedalen/...)
- Heb je zelf al eens tegen de wind in moeten trappen? Hoe voelt dat? En wat met wind mee?
- De titel van het boek is "Haaientanden". Wat zijn dat? Wat zouden ze kunnen te maken hebben met deze fietsende kinderen (vb. je kan soms haaientanden op het strand vinden/...)?
- Wat verwacht je van het verhaal?

Doe-opdracht: laat de juryleden eventueel uitbeelden hoe wind tegen en wind mee aanvoelen.

Laat hen daarbij zeker ook letten op hun mimiek.

2. HET VERHAAL

2.1. Korte inhoud

Atlanta heeft een missie: ze moet en zal in vierentwintig uur tijd de volledige 360 kilometer rond het IJsselmeer fietsen. Het kan haar namelijk wél wat schelen wat er met haar moeder gebeurt! Net vertrokken, maakt ze op erg onzachte wijze kennis met Finley, die weggelopen is van huis met enkel twee gelukshaaientanden op zak.

Atlanta heeft geen behoefte aan een reisgezel, maar wat als de botsing met deze jongen een geluk bij een ongeluk blijkt te zijn?

2.2. Personages

- Wie zijn de hoofdpersonages? (Atlanta en Finley)
- Hoe zijn ze beschreven? Waarom zeg je dat?

- **Atlanta**
 - toont niet graag haar emoties, ze wil stoer overkomen: “Van alle meisjes die ik ken, huil ik het minst.” (p.7)
 - Ze huilt dan wel weinig, maar wil dat ook zeggen dat ze niets voelt? (Nee, want ze onderneemt haar fietstocht nét omdat ze iets voelt, omdat het haar kan schelen.)
- **Finley**
 - is erg open: hij vertelt meteen na hun ontmoeting al over zijn moeder en over hun ruzie.
 - is de stem der rede: zo gelooft hij totaal niet in de gelukbrengende kracht van de haaiantanden.
 - “Ga je gezellig naar je zombie-oma?” (p.14)
 - Hij flapt er gewoon uit wat hij op dat moment denkt, maar weet tegelijk ook vaak nét het juiste te zeggen. (vb. op pagina 84-85 doet hij Atlanta inzien dat ze toch iets groots heeft gedaan. Ook al heeft ze het niet gehaald, ze heeft toch alles gedaan wat ze kon.)
- **Samen**
 - Hoe reageren ze net na de botsing op elkaar? (Ze zijn wat geïrriteerd door elkaar. Atlanta is niet op zoek naar een metgezel.)
 - Blijft ze daarbij? (Nee, na een tijd kan ze zich niet meer inbeelden dat ze ooit alleen aan de tocht begon.)
 - Vind je het geloofwaardig dat Atlanta en Finley op slechts een paar uur tijd zo'n hechte band met elkaar kunnen krijgen?
 - Hoe slaagt Finley erin haar vertrouwen te winnen? (Verlaten worden is haar grootste angst sinds ze weet dat ze haar moeder zou kunnen verliezen, maar Finley blijft bij haar. Hij is er.)

Doe-opdracht - Een vertrouwensspel: laat de juryleden per twee een huis, een zon en een wolk (oftewel, de vogelhut) tekenen. Dat moeten ze doen door samen één potlood vast te houden.

Bron: <https://www.trajectopmaat.be/activiteit/huis-zon-wolk>

- **Groei**
 - “Ik wil uitkomen waar ik begon. Bij de lachende vader. De lachende moeder. En het meisje dat dacht dat het altijd vakantie was.” (p.45)
 - Wat bedoelt Atlanta daarmee? (Ze wil haar zorgeloze leven terug: dat van voor ze wist dat er ook slechte dingen kunnen gebeuren.)
 - Lukt dat haar? Wat zegt ze daarover in het laatste hoofdstuk?
 - “Ik ben niet meer het meisje dat denkt dat het altijd vakantie is. Ik weet dat dit weer voorbijgaat. Maar dit is pas de allereerste dag.” (p.102)
 - Wat wil Atlanta hiermee zeggen? (Ze beseft dat het leven ook moeilijke momenten kent, maar durft ook zonder zorgen genieten van de mooie momenten.)

2.3. Stijl en sfeerschepping

- Op haar website vertelt Anna Woltz dat ze de tocht die Atlanta en Finley maken ook zelf wilde maken om deze zo goed mogelijk te kunnen omschrijven.
 - Vind je dat het haar gelukt is om de ervaring treffend weer te geven? Waarom wel/niet?
 - Welke passages spraken je aan of vond je herkenbaar? Waren er ook passages waarbij je het moeilijk vond om je in te leven of om je de beelden voor de geest te halen?
 - “Over elke beweging moet ik nu nadenken. Elke meter kost meer dan ik eigenlijk heb.” (p.59)
 - “Het lijkt alsof ik op een podium fiets. Met zo'n grote toneellamp erbij die op het kanaal en het riet schijnt. (p.60)
 - “Elke wagen zorgt voor een orkaan die me bijna omver trekt.” (p.20)
 - “We moeten een reusachtig stuk grasland over waar elke millimeter lijkt te leven.” (p.70)
 - “Het ruikt muf in de hut. Naar oude vogels en verdroogde torren.” (p.76)
 - “Nou, afgelopen winter kreeg ik plotseling een glas over me heen. Ik kon nog steeds alles zien, het meeste was te verstaan, maar ik hoorde er niet meer bij.” (p.40)
- Vergelijk de beschrijvingen van de fietstocht met deze passage op bladzijde 84:
 - “Maar ik zie alleen de zwarte vogel die eenzaam op een paal in het water staat. Doodstil staat hij daar. Zijn reusachtige vleugels gespreid, zijn snavel omhoog. Alsof hij ergens op wacht. Ik klem mijn vingers om de haaiantanden en wacht ook.” (p.84)

- Zie je een verschil met de beginpassages? (In deze passage is er rust en stilte en wachten, daarvoor was er racen, geraas, gebrul, gebulder, gezwiep en gedender.)
- Kijk ook eens naar het laatste hoofdstuk en de woorden die Woltz hier gekozen heeft. (Vb. danst, wapperen, stralen, maar ook dreunen, deinen en klotsen).
- Zijn er woorden die ook aan het begin van de roman voorkwamen? (Ja, dreunen, deinen). Geven deze woorden je hetzelfde gevoel als ze aan het begin van de roman deden? Ademen ze hier dezelfde sfeer uit? (Nee, benauwend tegenover rust en vrolijkheid)
- Hoe komt dat, denk je? (Atlanta's gemoedstoestand is veranderd: aan het begin was ze ongerust, boos, gehaast. In het laatste hoofdstuk is ze gelukkig.)
- Vergelijk ook eens het weer in de eerste hoofdstukken en in het laatste? (onstuimig weer tegenover zomers en zonnig)
- Kan je een verband vinden tussen de gevoelens van Atlanta en het weer? (onrustige Atlanta – onstuimig weer; tevreden Atlanta – zonnig en zomers weer).

Doe-opdracht: Zet je ergens neer (vb. in de bibliotheek, op een bankje in het park,...) of ga even wandelen of een eindje lopen. Neem de omgeving in je op. Welke woorden zou jij gebruiken om je ervaring zo levendig mogelijk te omschrijven? Gebruik al je zintuigen!

2.4. Vertelperspectief / structuur

- Door wiens ogen zien we het verhaal? (door die van Atlanta, in de ik-vorm).
- Kom je als lezer snel te weten waarom Atlanta haar fietstocht onderneemt? (Nee, ze onthult het doel van haar onderneming slechts met mondjesmaat.)
- Kan je voorbeelden geven van passages waar ze een tipje van de sluier oplicht?
 - “Mijn hele school vindt me al superzielig.” (p.8)
 - “Ik probeer me voor te stellen hoe een leven zonder haar zou zijn.” (p.20)
 - “Al zeven maanden doet mama zo ontzettend vrolijk tegen me. En vreselijk lief. Terwijl dat echt totaal de omgekeerde wereld is.” (p.41)
- Wanneer kom je met zoveel woorden te weten dat Atlanta's moeder ziek is? (Pas op pagina 56 van 102).
- Wat vind je ervan dat je het niet meteen weet? (Het deed me verder lezen, omdat ik wilde weten wat er aan de hand was / Ik vond het spijtig dat ze zo lang raadselachtig deed/...)
- Wat bedoelt Atlanta met “Ik dacht dat het heerlijk zou zijn, iemand die niks van me wist. En een paar uur lang was dat ook zo.” (p.55) (Iedereen die haar situatie kent, heeft medelijden met haar heeft en gedraagt zich anders tegenover haar: “Precies zo kijkt mijn hele school naar me.” (p.63))
- Kan je begrijpen waarom ze dat denkt en waarom ze wil proberen om zo weinig mogelijk over zichzelf te onthullen?

2.5. Tijd en afstand

- Hoeveel tijd gaat er voorbij in het verhaal, het laatste hoofdstuk niet meegeteld? (ongeveer 24 uur)
- Wat valt je op aan de titels van de hoofdstukken? (De titels geven aan hoeveel kilometers Atlanta al afgelegd heeft.)
- Verwijst de “duizend kilometer verder” uit het laatste hoofdstuk enkel naar de plaats waar Atlanta zich op dat moment bevindt? (Nee, het kan ook een verwijzing zijn naar het feit dat haar situatie volledig anders is dan aan het begin / dat ze dingen heeft bijgeleerd.)
- Ter illustratie: kijk ook eens naar de volgende gedachte van Atlanta:

“Maar nu heb ik meer dan honderd kilometer gefietst en ken ik Finley en zitten er twee haaiantanden in mijn zak. Ik voel me zevenenzeventig in Atlanta-jaren (...)” (p.95)
- Waarin zit het verschil tussen haar eigenlijke leeftijd en haar leeftijd in Atlanta-jaren? (ervaringen en levenswijsheid)

2.6. Einde

Aan het einde van de roman krijgen we een extra hoofdstuk over hoe het de personages verder vergaat na de fietstocht van Finley en Atlanta.

- Wat komen we daarin te weten? (dat het goed gaat met haar moeder / dat Atlanta en Finley bevriend zijn gebleven /...)

- Wat vind je van dit hoofdstuk? Zou je het boek beter/slechter vinden als dit hoofdstuk er niet was geweest?
- Vind je het bij een verhaal belangrijk dat er zo weinig mogelijk losse eindjes zijn?

3. VERWERKING

3.1. Haaientanden

- Waarom is de titel van de roman “Haaientanden”?
- De haaientanden van Finley’s moeder
 - Waarom heeft Finley de haaientanden van zijn moeder meegenomen op zijn tocht? (Ze wil deze als geluksbrenger meenemen naar haar rijexamen.)
 - Geloof Finley dat de haaientanden zijn moeder écht zouden helpen tijdens het examen? (Nee, maar zijn moeder gelooft er wel in en hij wil dat zij zich onzeker voelt.)
 - Atlanta zegt: “Maar ik snap dat ze denkt dat die tanden geluk brengen. Ik snap dat ze wil dat die tanden geluk brengen.” (p.39) Wat is het verschil tussen deze zinnen?
 - Geloof Atlanta dat de tanden geluk brengen? (Nee, ze wil dat ze geluk brengen.)
 - Denkt ze echt dat haar tocht rond het IJsselmeer invloed zal hebben op het resultaat bij de dokter? (Nee, maar ze werd gek van het wachten en van het idee dat ze niets kon doen om de resultaten te veranderen.)
 - Waaruit leid je dat af? Vb.:
 - “Natuurlijk denk ik niet dat mijn moeder beter wordt als ik rond het IJsselmeer fiets. Maar ik probeerde het tóch. (...) Wie begrijpt waarom sommige mensen beter worden en andere niet?” (p.77)
 - “Mijn vader en moeder wachten. Ik fiets. (...) We wachten al zeven maanden. Ik moest iets doen...” (p.57)
- Als symbool voor voorrang
 - Heb je al wel eens zo’n witte driehoeken opgemerkt op het wegdek?
 - Wat is de betekenis van zulke driehoeken? (dat je voorrang moet geven)
 - “Sinds mama ziek is, staat de hele wereld vol met haaientanden. Het is simpel: kanker krijgt altijd voorrang. (...) Maar soms deed ik gewoon alsof ik de haaientanden niet zag. (...) En achteraf had ik altijd spijt.” (p.68)
 - Op welke manier deed Atlanta of ze de haaientanden niet zag? (Ze sprak veel af met haar vrienden, ze ging nooit mee naar het ziekenhuis, ze was vaak niet thuis op belangrijke momenten /...)
 - Waarom voelt ze zich daar schuldig over? (Omdat ze het gevoel heeft dat ze er niet genoeg is geweest voor haar moeder.)
 - Kan je begrijpen waarom Atlanta de ziekte van haar moeder soms negeerde?
 - Had haar moeder hetzelfde gevoel over de situatie (Nee, zij was vooral blij dat Atlanta nog leuke dingen deed.)

3.2. Covers vergelijken

Bekijk ook eens deze andere cover voor het boek. (zie bijlage)

- Wat valt je op aan deze cover? (vb. de grote haaientand / hij is strakker dan de cover met de fietsende kinderen / bergop - bergaf / blauw als lievelingskleur van Atlanta /...)
- Welke cover vind jij het best bij het verhaal passen en waarom? (Vb. die met de fietsende kinderen is sfeervoller / die met de haaientand trekt meer de aandacht, zoals ook haaientanden op het wegdek doen (Pas op!) /...)
- Welke cover zou jou het meest aanzetten om het boek uit de rekken te nemen en waarom?

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op ‘Lezen’ en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage

